

Arkivnr: 2014/16935-2
Saksbehandlar: Tone Stedal Haugland

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kultur- og ressursutvalet		13.05.2015
Fylkesutvalet		19.05.2015

Høyringsvar til rapporten *Kunstens autonomi og kunstens økonomi*

Samandrag

Rapporten *Kunstens autonomi og kunstens økonomi* er ei utgreiing om kunstnarøkonomien som vart overlevert Kulturdepartementet i januar 2015. Utgreiingsarbeidet har vore leia av Vigdis Moe Skarstein.

Kulturdepartementet har sendt utgreiinga /rapporten på høyring med frist 8.mai. Dette er ei ope høring, men i tillegg til m.a. fylkeskommunane er dei landsdekkande kunstnarorganisasjonane spesielt bedd om innspel.

Ei rekke punkt vedrørande kunstnarane sin økonomi, inntektsgrunnlag, stipend, velferd med meir var med i mandatet. Næringsperspektivet var framtreddande.

Det ligg no føre ein rapport på 188 sider. Rapporten ser på faktorar og problemstillingar som er felles for kunstnarar generelt, og går også grundig gjennom utfordringar for dei enkelte kunstnargruppane. Lønsutviklinga for kunstnarar i den enkelte kunstart er også kartlagt og analysert. Dette er eit godt og grunnleggjande arbeid og viktig materiale for vidare utvikling og utforming av kunstpolitikken, både nasjonalt og regionalt.

Kvart kapittel ender i konkrete anbefalingar, og desse tilrådingane er også samla i kapittel 17, som er vedlagt denne saka. Tilrådingane er omfattande og går djupt og konkret inn i ulike problemstillingar som vedkjem kunstpolitikken. Fylkesrådmannen har ikkje teke stilling til alle desse detaljerte tilrådingane, då det ville krevje ei svært nærgåande tilnærming til det enkelte regelverk og felt. Ein har valt ut nokre punkt ein ser som meir viktig for den meir overordna kunstpolitikken.

Kapittel 14 i utgreiinga / rapporten har tittelen *Kommuner og fylkeskommuner*. Denne vil fylkesrådmannen spesielt kommentere.

Kunstens autonomi og kunstens økonomi synleggjer at det er naudsynt å ha ein tydeleg kunstpolitikk. Dette har Hordaland fylkeskommune utforma gjennom PREMIS : KULTUR, og særleg innsatsområde 27 i kulturplanen gir bakgrunn til fylkeskommunen si haldning til kunstpolitikken.

Kulturdepartementet inviterte til nasjonalt innspelsmøte for denne rapporten i Bergen 16.april. Der deltok mange av dei nasjonale kunstnarorganisasjonane og også fleire av dei regionale kunstnarnettverka med konstruktive innspel.

Forslag til innstilling

1. *Kunstens autonomi og kunstens økonomi* presenterer eit godt og grunnleggande arbeid og er viktig materiale for vidare utvikling og utforming av kunstpolitikken både nasjonalt og regionalt.
2. Hordaland fylkeskommune ser positivt på at det vert lagt til rette for at kunstnarane kan få ytterlegare inntekter på sitt arbeid, men det må vere ein realisme i korleis ein vurderer dette potensialet. Det må innrømmast at der er ulike utgangsposisjonar og ulike utfordringar i dei enkelte kunstartane / kunstnargruppane når det gjeld økonomisk potensiale. Det må ligge offentlege økonomiske støtteordningar i botn for kunstpolitikken, og ulikskapen i kunstartane må vere eit grunnlag for korleis ein utformer og handsamar verkemidla.
3. Hordaland fylkeskommune støtter tilrådinga om at det bør takast initiativ til ei større utgreiing om konsekvensar digitaliseringa har skapt for å skape og formidle kunst. Det er viktig at revisjonsarbeidet med Åndsverksloven betre sikrar inntekter for det verk kunstnaren har skapt, og at Åndsverkloven vert tilpassa den digitale utviklinga som skjer både på kunstområdet og i samfunnet forøvrig.
4. Hordaland fylkeskommune ser det som positivt om dei regionale kunstsentra får hand om utstillingsstipenda. Både stat og regionar bør i større grad nytte dei regionale kunstsentra som regionale ledd både i dette arbeidet og andre kompetansehevande og formidlande tiltak. Dette krev ei styrking av kunstsentra sine ressursar, då dei ofte er små einingar.
5. Hordaland fylkeskommune ser at det må leggjast betre til rette for internasjonalisering i kunstlivet og blant enkeltkunstnarar, både for å fremje kunstnarleg utvikling og for å vidareutvikle økonomisk potensiale og marknad. Ein ber regjeringa ha eit særleg på fokus eventuelle følgjer av omlegginga av kunst- og kultursatsinga gjennom Utenriksdepartementet.
6. Hordaland fylkeskommune ser dei føreslåtte skattefradraga som gode insentiv for å stimulere til kjøp av kunst og støtte av / investering i kunstføremål.
7. Hordaland fylkeskommune ser det som svært positivt at det vert sett fokus på at kunstnarar bør oppnå sosiale rettar og velferdsordningar på line med andre arbeidstakarar.
8. Hordaland fylkeskommune er skeptisk til det sterke kravet til den enkelte kunstnar som entreprenør. Dette kan ta fokus bort frå den reinte kunstnarlege verksemda. Ein ser derimot svært positivt på at det vert tilrådd å oppmuntre til nettverk blant kunstnarar. Hordaland har fleire slike gode, fungerande regionale nettverk som bør styrkast. Slike kompetansehevande fellesskapsløysingar er også eit prioritert område i den regionale kulturplanen for Hordaland.
9. Hordaland fylkeskommune merker seg påpeikinga i kapittel 14 om at kunstpolitikken bør løftast som eige politikkområde også regionalt. Vi viser i den samanheng til den nyleg vedtekne regionale kulturplan PREMIS : KULTUR, spesielt innsatsområde 27. *Kunstløft – det profesjonelle kunstfeltet*.
10. Hordaland fylkeskommune ser seg nøgd med at rapporten synleggjer den effekt fylkeskommunale oppdrag har for økonomien til kunstnarane. Ein vil forsette å vidareutvikle både kunstformidlinga i skulen og kunstprosjekta i offentlege rom. I regional kulturplan har Hordaland fylkeskommune fremja forslag om å vidareutvikle Kunst i offentlig rom til også å gjelde anna anleggsverksemd, t.d. samferdsleprosjekt.
11. Hordaland fylkeskommune si kunstformidling i skulen bruker rammeavtale framforhandla av fylkeskommunar og Kunstnarnettverket i 2012 og tariffavtale forhandla fram av Musikernes fellesorganisasjon(MFO) og Rikskonsertane. Det er trong for ein felles, bindande avtale for alle kunstuttrykk slik som tilrådd i rapporten, og fylkeskommunane har eit særleg ansvar for samhandling i denne saka. Staten må kompensere auka lønsutgifter slik at det ikkje inneber

innskrenking i tilbudet til elevane.

12. Hordaland fylkeskommune ser det som problematisk, ut frå eit prinsipielt demokratisynspunkt, at det vert oppretta ein ny instans for forvaltning av kunst- og kunstnarpolitikken. Både om det skulle vere eit eige organ eller som ei avdeling under Norsk kulturråd. Kulturdepartementet og det politiske systemet må ta i vare og utvikle kunstpolitikken, med Kulturrådet og andre organ utanfor som kunnskapsressursar og som setter den vedtekne kulturpolitikken ut i livet.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Anna Elisa Tryti
fylkesdirektør kultur og idrett

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 27.04.2015

Mandat

Følgjande mandat vart gitt for utgreiinga / rapporten:

- *Vurdere tiltak som kan bidra til å styrke næringspotensialet og etterspørselsperspektivet for kunstnere*
- *Innhente oppdatert informasjon og kunnskap om kunstnerens inntekts- og næringsgrunnlag, deres bruk av stipendordninger og velferdsordninger samt peke på utfordringer som avdekkes i kartleggingen*
- *Vurdere hvordan kunstnerpolitikken bør utvikles for å bidra til bredere økonomisk grunnlag for kunstnere; herunder stipendier, vederlag, nærings- og inntektsgrunnlag*
- *Vurdere hvordan stipendordningene kan forenkles, effektiviseres og kvalitetssikres, samt vurdere balansen mellom stipend og vederlag*
- *Vurdere etablering av system som i større grad betaler kunstnere for kunstproduktet, ikke i forkant for å produsere kunst*
- *Undersøke hvordan etterspørselsperspektivet kan styrkes og entreprenørskapet økes, herunder innkjøp, utstillings- og utsmykkingsoppdrag fra offentlige og private bestillere, tilrettelegging for kunstnere i etableringsfasen, innføring av skatteinsentiver, samt stimulere private galleristers virke og internasjonale arbeid*
- *Eventuelt vurdere tiltak i andre land som kan ha overføringsverdi*
- *Vurdere hvordan regelverk for selvstendig næringsdrivende kunstnere generelt kan forenkles og gründernes rettigheter styrkes (samarbeid AD og FIN)*

Det skal på bakgrunn av innhentet materiale og diskusjoner utarbeides en rapport som beskriver aktuelle problemstillinger og forslag til tiltak.

Utgreiingsleiar fekk følgjande referansegruppe til å bistå i arbeidet:

Ellen Aslaksen, forsker og FoU-leder i Norsk Kulturråd

Stein Bjelland, kulturentreprenør

Anne Katrine Dolven, kunstner

Christian P. Iversen, seniorrådgiver Brønnøysundregistrene, etter forslag fra Nærings- og fiskeridepartementet

Esperanza Rosales, gallerist og leder av prosjekt for samlere

Jo Strømgren, koreograf, regissør og danser

Knut Schreiner, musiker, skribent og MA-student

Randi Eek Thorsen, styreleder i Sparebankstiftelsen DNB

Generelt om rapporten

Kunstens autonomi og kunstens økonomi legg fram eit grundig og grunnleggande arbeid som er viktig materiale for utforming av kunstpolitikken både nasjonalt og regionalt.

Fleire tema som er drøfta i utgreiinga er på lov og forskriftsnivå, og det ligg difor til det statlege nivå å ta fatt i dette. Dette gjeld m.a. Åndsverksloven i forhold til digitale uttrykk, skatteintensiver og skatteordningar.

Det vert teken til orde for ein egen instans som skal forvalte kunst- og kunstnarpolitikken, t.d. som ei avdeling i Norsk kulturråd.

Under avsnittet Næringsaspektet omhandler forslaga i stor grad forenkling av regelverk, skatteordningar og sosiale rettar.

Fleire "haldningsskapande tiltak" vert framheva på feltet kunst og næring, m.a. vert det lagt vekt på entreprenørskap.

På mange område vert det foreslått auka ressursbruk på statleg nivå.

Ei av tilrådingane er at ein ønskjer å styrke dei regionale kunstsentra si rolle som bindeledd mellom næringsliv, kommunar og det offentlege.

Fylkesrådmannen vil i denne saka gå igjennom og fokusere på nokon av dei konkrete tilrådingane som er lagt fram og samla i kapittel 17. Kapittel 14 som omhandlar kommunar og fylkeskommunar vil også verte spesielt kommentert.

Det er svært viktig å identifisere faktorar som er hindringar for at kunstnarane kan få reell betaling for sin arbeidsinnsats. Her er revidering av nasjonale regelverk eit av dei viktigaste felte å ta tak i.

Kultur og næring har vore eit fokusfelt i kultursektoren i fleire år, utan at ein kan seie at det har hatt stor reell verknad. Fylkesrådmannen ser at den stadig aukande internasjonaliseringa som skjer i kunstfeltet – m.a. på grunn av digitalisering – no gir kunstnarane tilgang til ein reel internasjonal marknad. Det kan m.a. gjennom dette vere eit større økonomisk potensiale å utnytte for nokon kunstgrupper. Det er viktig – som rapporten peiker på – å legge til rette t.d. skatteregler og anna lovverk slik at enkeltkunstnarar lettare kan utføre si verksemd. Den enkelte kunstnar må utøve sin kunst utan å måtte bruke store deler av arbeidstida på økonomi og administrasjon. Nettverksorganisasjonar / kunstnarorganisasjonar må styrkast for å kunne rettleie og styrke potensialet som ligg i den enkelte kunstnar sine verk og verksemd. Det er viktig at ein i tillegg til dette har gode offentlege støtteordningar som kan sikre det smale kunstuttrykket og den frie ytringa.

Dei enkelte kunststartar utviklar og forandrar seg. T.d. når det gjeld visuell kunst / billedkunst har kunstforma i aukande grad bevegde seg bort frå produksjon av "produkt" og meir i retning av prosess, kunnskapsproduksjon, møter og opplevingar. Dette gir resultat som i mindre grad kan kvantifiserast, teljast og seljast.

Det er ein del problemstillingar som er viktige for enkelte kunstnargrupper, mens dei er irrelevante for andre. Det er viktig at utgreiinga har sett på dei fagspesifikke behova og løysingar som knytter seg til kunstnarar innan den enkelte kunststart. T.d. har ein musikk sin måte å utøve sitt fag på og andre miljø og rammar å forholde seg til som er ulik det ein visuell kunstnar arbeider under. Dette gir ein ulik økonomisk kvardag og ulike behov som krev ulike verkemiddel. Der er sjølvstøtt også store ulikskaper innad i det denne rapporten har definert som ei gruppe.

Kapittel 5 Digitalisering og kapittel 6 Opphavsrett og åndsverkloven

Det tilrådest at det bør takast initiativ til ei større utgreiing om konsekvensar digitaliseringa har skapt for å skape og formidle kunst. «Vederlagsordningar, stimuleringstiltak og tilskuddsordningar bør ses under ett i forhold til den digitale utviklinga.» Dette er eit svært positivt tiltak for å skape seg eit reelt bilete av kunstlivet og eit godt grunnlag for utforming av ein heilskapleg kunstpolitikk.

Det vert peika på at Åndsverkloven er viktig når det gjeld å sikre inntektar for det verk kunstnaren har skapt, og at det i revisjonsarbeidet som no pågår er spesielt viktig at åndsverkloven vert tilpassa den digitale utviklinga som skjer både på kunstområdet og i samfunnet forøvrig. Det er mange aktørar i ulike deler av formidlingssystemet som kan innrette seg slik at dei får inntekt på andre sine kunstverk. Det er essensielt at ei revidering tek opp i seg dei nye moglegheitane og strukturane på ein måte som gjer at inntekter for kunstverk i større grad skal tilfalle kunstnarane sjølv.

«Det digitale forsterker behovet for marknadsføringskunnskap. Kunnskap i entreprenørskap og om markedet vil bidra til dette. Det kunnskapsarbeidet som for eksempel de regionale

kompetansesentrene for musikk og de lokale kunstsentrene gjør på dette området er viktig. I det globale perspektivet må det nasjonale virkemiddelapparatet samarbeide med organisasjoner som har et særskilt ansvar for markedsføring og profilering av norsk kunst internasjonalt, se kapittel 13.» Hordaland fylkeskommune ser internasjonalisering som ein naturleg del i kunstlivet, og ser det arbeidet som m.a. vert gjort av Hordaland kunstsenter, VISP og Vestnorsk jazzsenter som godt og viktig. Om dei økonomiske rammene i slike organisasjonar vert styrka, kan dette arbeidet vidareutviklast.

Kapittel 7 Stipend og vederlag

«Forvaltning av utstillingsstipendet bør legges til regionale kunstsentre som foreslått i Meld. St. 10 (2011–2012) *Kultur, inkludering og deltaking.*» Dette ser fylkesrådmannen som positivt, og ein bør i større grad nytte regionale ressursar slik som kunstsentra som regionale ledd både i dette arbeidet og andre kompetansehevande og formidlande tiltak. Dette krev ei styrking av kunstsentra, sidan dei ofte er små einingar.

«De langsiktige stipendene bør reguleres opp mot gjennomsnittet for lønnsutviklingen i samfunnet for øvrig. Dette vil skape en forutsigbar lønnsvekst på den delen av kunstnerens basisinntekt som ytes av staten.» Dette er viktig for å følge med i lønnsutviklinga i samfunnet elles og yte respekt for fagfeltet.

Kapittel 9 Næringsaspektet

Det vert i dette kapitlet føreslått ei rekke detaljerte forenklingar i regelverk for kunstnarar som næringsdrivande og tiltak for å informere om dette. Fylkesrådmannen tek ikkje her stilling til dei enkelte forslag til dette, men ser det som viktig at det vert lagt til rette for eit hensiktsmessig regelverk også for kunstnarane, som samtidig tek i vare generelle krav.

Det vert føreslått fleire former for skattefradrag for å stimulere til kjøp av kunst og støtte av kunstforemål:

- *Det bør vurderes å innføre skattefradrag for anskaffelser av kunst.*
- *Det bør vurderes å innføre skattefradrag for gaver til kunstinstitusjoner.*
- *Det bør vurderes å innføre skattefradrag for privat sponning av allmennyttige stiftelser innen kunstsektoren etter gitte retningslinjer om formål.*
- *Det bør vurderes å innføre merverdiavgiftfradrag for anskaffelse av kunst i privat og offentlig sektor.*

Fylkesrådmannen ser desse som gode insentiv for å oppnå føremålet.

Kapittel 9 - Velferdsordninger og sosiale rettigheter

Kapittel 9 tek også for seg viktige problemstillingar knytt til velferdsordningar og sosiale rettar for kunstnarar som næringsdrivande. Desse tilrådingane vert lagt fram:

- *Det bør iverksettes tiltak for å skape holdningsendringer både blant næringsdrivende som leier inn kunstnere og tilbydere av kunstneriske tjenester for å medvirke til økt kunnskap om forholdet lønnsinntaker/næringsdrivende.*
- *For å styrke næringsdrivendes rett til sykepenger bør frilansere og næringsdrivende behandles likt ved at næringsdrivende gis rett til 100 prosent dekning av sykepenger fra 17. dag uten å tegne tilleggstrygdsordninger.*
- *Muligheten til frivillig sykepengesforsikring i NAV bør markedsføres bedre, og det bør vurderes tiltak som kan redusere premien for slik sykeforsikring.*
- *Det bør iverksettes en større helhetlig utredning for å se på mulighetene til å styrke kunstnerens sosiale rettigheter, som for eksempel gjennom egne forsikringsordninger for pensjon og*

sykepengar, og hvor det vurderes hvordan kunstnere med stor variasjon i tilknytningsform kan sikres en sømløs opptjening av rettigheter uavhengig av tilknytningsformen.

Den enkelte kunstnar sin økonomi består ofte av eit lappeteppje av inntekter, og kombinasjonen av låg næringsinntekt og låg lønsinntekt (t.d. frå bijobbar eller stipend) gjer at kunstnarar ofte fell mellom to stolar når det gjeld sosial rettar, og ofte ikkje får si reelle inntekt vurdert ved fastsetting av t.d. fødselspengar eller uføretrygd.

Fylkesrådmannen ser det som svært positivt at det her vert satt fokus på problem kring velferdsordningar og sosiale rettar for kunstnarar, og håper at desse tilrådingane kan bidra til at kunstnarar får slike rettar på line med andre arbeidstakar.

Hordaland fylkeskommune støtter fullt ut satsinga på utstillingshonorar / vederlag ved offentlege visningsstadar som er igangsett som prøveordning, og ønskjer ei utviding av denne ordninga.

Styrka stipendordningar er viktig . Høg aktivitet gir høve for auka inntening, samtidig som det i botnen ligg ein økonomisk tryggleik som sikrar fordjupning og langsiktig utvikling av kunstnarskap.

Kapittel 11 Entreprenørskap

Knytt til kapittel 11 legg rapporten fram følgjande tilrådingar:

-Utdanningsinstitusjonene bør ta ansvar for at entreprenørskap i sterkere grad enn i dag blir en del av utdanningen for kunstnere.

-Det bør satses på eksisterende virkemiddelapparat som Innovasjon Norge, KORO m.fl., men også oppmuntres til etablering av private tiltak og nettverk blant kunstnerne, som for eksempel Mesén og Entreprenørskap i kunst og design (EKD) for motivering til ideutvikling og entreprenørskap.

-Kunstnerne selv bør bevisstgjøres til å tenke entreprenørskap som en del av sin kunstneriske utvikling.

Fylkesrådmannen er noko skeptisk til kravet til og satsinga på den enkelte kunstnar som entreprenør. Dette kan ta fokus bort frå den reint kunstnarlege verksemda. Ein ser derimot svært positivt på at det tilrådest å oppmuntre til nettverk blant kunstnarar. Hordaland har fleire slike gode, fungerande regionale nettverk som bør styrkast. Kompetansehevande fellesskapsløysingar er også eit prioritert område i den regionale kulturplanen for Hordaland.

Kapittel 12 Markedet

Det vert tilrådd følgjande knytt til tema / kapittel Markedet:

-Bedrifter bør bevisstgjøres det potensial som finnes i kunstfaglig kompetanse, direkte og gjennom det virkemiddelapparat som har som ansvar å legge til rette for oppdrag.

-Kunstnerne selv bør dyktiggjøres i å markedsføre sin kunst og kompetanse.

-Partene i kunst- og kulturnæringen bør se på mulige tilpasninger av avtaleverket for kunstnere slik at norske aktører kan bli mer konkurransedyktige på et internasjonalt marked.

-Ordninger som støtter prosjekter med potensial for å lykkes både kunstnerisk og økonomisk i internasjonale markeder må styrkes. Spesifikt gjelder dette Utenriksdepartementets midler for kulturprosjekter og reisestøtte.

Hordaland har eit svært aktivt og kompetent kunstmiljø. Ein ser at det både for den kunstnarlege utviklinga og for å vidareutvikle det økonomiske potensialet og marknaden må leggjast betre til rette for internasjonalisering, noko som også er ei satsing i regional kulturplan. Hordaland fylkeskommune ber regjeringa ha eit særleg på fokus eventuelle følgjer av omlegginga av kunst-

og kultursatsinga gjennom Utenriksdepartementet for å imøtekomme det internasjonale utviklingspotensialet som no ligg i kunstfeltet.

Det er viktig at det er system og instansar som tek i vare og støtter den enkelte kunstar når det gjeld å marknadsføre seg og sin kompetanse.

Kapittel 13 Virkemiddelapparatet

Følgjande tilrådingar følgjer dette kapitlet:

-Innovasjon Norges kapasitet, kompetanse og bevissthet på kunstområdet bør styrkes for å se det potensialet som ligger i kunsten og den kunstfaglige kompetansen for entreprenørskap.

-KOROs oppdrag som bestiller av kunst bør styrkes, ikke minst styrke KOROs KOM-ordning som gir tilskudd til kunstprosjekter i fylkeskommunale og kommunale bygg.

-For å stimulere også private til å øke bruken av egne midler til kunst i bygge- og utsmykkingsprosjekter bør det vurderes å etablere en søkbar statlig tilskuddsordning der private byggherrer, bedrifter, institusjoner og organisasjoner kan søke midler.

*-Det er behov for å koordinere virkemiddelinnsetsen, etter hvert også organisatorisk.
-For å styrke norske kunstneres konkurransevne i det internasjonale markedet er det viktig at virkemiddelapparatet som skal bidra til dette styrkes.*

-OCAs prosjektstøtte for utstillinger av norske kunstnere i utlandet bør styrkes.

Fylkesrådmannen ser positivt på alle tilrådingane som her vert lagt fram.

Hordaland fylkeskommune satser sterkt på Kunst i offentleg rom, med 1,2% avsetning av totalentepriisen på fylkeskommunale bygg til kunst, kunstprosjektet for Bybanen og ekstra prosjektstøtte til Hordaland kunstsenter til å utvikle dette fagområdet. Ein ser at den støtta KORO si KOM-ordning no har er utilstrekkeleg for å imøtekomme behova og aktiviteten i fylket på dette feltet, og ser svært positivt på ei styrking av området, både når det gjeld økonomi og fagleg fokus.

I **PREMISS** : **KULTUR** er samordning av verkemiddelinnsetsen eit viktig punkt. Dette gjeld både innad i eit forvaltningsnivå og mellom forvaltningsområda.

Som nemnt i kommentar til **Kapittel 12 Markedet** ser ein at det viktig å styrke verkemiddelapparatet for internasjonalisering i kunstmiljøa.

Kapittel 14 Kommuner og fylkeskommuner

Kommuner og fylkeskommuner må ansvarliggjøres for å løfte kunstpolitikken som et eget politikkområde også regionalt og bidra til en felles offentlig satsing.

Et felles avtaleverk for å bidra til at kunstnere får gode lønns- og arbeidsvilkår og lik lønn for likt arbeid med Den kulturelle skolesekken bør vurderes.

Kunstsentrene bør styrkes som koordinerende ledd mellom næringsliv, kommuner og fylkeskommuner

Kommuner og fylkeskommuner bør motiveres til å opprette egne kunstordninger slik man finner blant annet i Trondheim, Oslo, Bergen, Drammen og Risør.

Dette kapitlet løftar fram Kulturlova og dei ansvarsfordelingane som ligg der. Kulturlova er nokså vag i sine formuleringar, og dette kapitlet i rapporten set heller ikkje sterke krav til fylkeskommunane.

Fylkeskommunar flest har tradisjonelt hatt eit breitt kulturfokus, og ikkje formulert ein eigen politikk for det profesjonelle kunstfeltet. Hordaland fylkeskommune har no gjennom sin regionale kulturplan jobba fram ein vedteke kunstpolitikk med tilhøyrande tiltak i handlingsprogram (særleg i innsatsområde 27. Kunstløft). Ein ser dette som ein god reiskap for å vidareutvikle kunstlivet i fylket - i samarbeid med kommunar og staten.

Hordaland fylkeskommune er glad for at ein i rapporten synleggjer den effekt fylkeskommunale oppdrag har for økonomien til kunstnarane. Ein vil forsette å vidareutvikle både kunstformidlinga i skulen og kunstprosjekta i offentlege rom.

Hordaland fylkeskommune si kunstformidling i skulen bruker rammeavtale forhandla fram av fylkeskommunane og Kunstnernettverket i 2012 og tariffavtale forhandla fram av Musikernes fellesorganisasjon(MFO) og Rikskonsertene(RK). Ein imøteser ein felles, bindande avtale for alle kunstuttrykk. Tariffavtalen mellom RK og MFO bør vere førande for ei avtale på det øvrige feltet. Fylkeskommunane bør samle seg om dette, slik at avtalen kan danne grunnlag for årleg justering. Kunstnerøkonomi er eit viktig omsyn her. Hordaland fylkeskommune meiner vidare at staten bør kompensere auka lønsutgifter slik at det ikkje medfører innskrenking i tilbodet til elevane.

Som omtalt i førre tema er Kunst i offentleg rom viktig for Hordaland fylkeskommune. Det er vedteke retningsliner med 1,2% avsetning av totalentepriisen på fylkeskommunale bygg til kunst, og ein har dei fem siste åra jobba systematisk med kunstprosjektet for Bybanen. Fylkeskommunen har også lagt sitt eige vedteke reglement for Kunstprosjekt i offentlege rom tett opp til KORO sine prosedyrar og retningsliner. Det er også gitt ei ekstra 3-årig prosjektstøtte til Hordaland kunstsenter for å utvikle dette fagområdet, m.a. som pådrivar for at kommunar utanom Bergen også skal etablere slike kunstordningar. I regional kulturplan vert det også teke til orde for å vidareutvikle Kunst i offentleg rom til også å gjelde andre byggeprosjekt enn reine bygg, m.a. bygnader knytt til samferdsle.

Det er positivt at denne rapporten ser det potensiale som finns i dei regionale kunstsentra og andre regionale kunstinstusjonar og kompetansesentre. Ein er merksam på at ikkje kvart fylke har eller bør ha same kunstnarlege infrastruktur som Hordland, men ein ønskjer at det vert sett nøyare på ei ytterlegare regionalisering av kunstpolitiske verkemiddel.

Kapittel 15 Kunstpolitikk

Rapporten tilrår som følgjer:

*- Det opprettes en instans for forvaltning av kunst- og kunstnerpolitikken med et klart kunst- og kunstnerpolitisk mandat, enten som et eget organ eller som en avdeling under Norsk kulturråd.
-Instansen opprettes ut fra samme grunntanke som for den svenske Konstnärsnämnden, men med et videre mandat enn denne når det gjelder brobygging mellom det offentlige og private og for utvikling av entreprenørskap. Enten man velger et eget organ eller en avdeling under Kulturrådet, må man gå gjennom hvor skillet skal gå mellom dagens kulturråd og en ny instans når det gjelder forvaltning av de statlige midlene som går direkte til kunstnerne.*

Fylkesrådmannen ser dette som problematisk. Ein slik instans var også ei tilråding i rapporten *Gjennomgang av Norsk kulturråd* som vart ferdigstilt i 2014, og i høyringssvaret til denne kommenterte også Hordaland fylkeskommune sin skepsis til dette. Det er eit ryddig, demokratisk system at Kulturdepartementet og det politiske systemet tek i vare kunstpolitikken, og at Kulturrådet og andre organ utanfor set den vedtekne kulturpolitikken ut i livet. Kulturrådet er og kan vere ein resurs- og kunnskapsbase for Kulturdepartementet, men bør ikkje ha ei «mellomrolle» og erstatte folkevald styring. Fleire kunstnarorganisasjonar har også vore negative til dette forslaget.

